

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ Мелітопольського
державного педагогічного
університету імені Богдана
Хмельницького
від 30.10.2020 року № 31/01-05

УХВАЛЕНО
На засіданні Вченої ради
Мелітопольського державного
педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького
від 29.10.2020 року протокол № 5
Голова Вченої ради
А.М. Солоненко

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПРАКТИЧНУ ПІДГОТОВКУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
У МЕЛІТОПОЛЬСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

I. Загальні положення

1.1. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті (далі – Положення) визначає загальні положення, зміст та види практик, вимоги до організації та керівництва практикою, підведення підсумків з усіх видів практик різних спеціальностей, закордонні програми практик (стажувань). Положення розроблено відповідно до Конституції України; Закону України «Про вищу освіту»; Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти» від 18.12.2019 р. № 392 – IX; наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» від 08.04.1993 р. № 93 (зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міносвіти від 20.12.1994 р. № 351); наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти» від 26.12.2017 р. № 1669; Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, що затверджені наказом

Міністерства освіти і науки України 11.07.2019 р. № 977; стандартів вищої освіти, освітніх програм та навчальних планів; рекомендацій про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, ухвалених рішенням Вченої ради Інституту інноваційних технологій і змісту освіти від 24.04.2013 р. (м. Київ), Положення про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького та інших документів, що регламентують освітню діяльність Університету.

1.2. Практична підготовка здобувачів вищої освіти є невід'ємною складовою освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (далі – Університет), метою якої оволодіння сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них, на базі отриманих в Університеті знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

1.3. Базами практик в Університеті є підприємства, установи, організації різної форми власності та підпорядкованості, різних галузей господарства, науки, освіти, охорони здоров'я, культури, торгівлі, сільського господарства, державного управління, керівники яких є потенційними роботодавцями; бази за межами України, що співпрацюють з Університетом згідно з укладеними договорами; структурні підрозділи Університету (у т.ч. освітньо-наукові та науково-дослідні лабораторії університету), що забезпечують практичну підготовку здобувачів вищої освіти. Договори на проведення практик з базами практик укладає ректор Університету. У договорах зазначаються обов'язки сторін щодо створення необхідних умов для виконання здобувачами вищої освіти програми практики. Тривалість дії договору погоджується договірними сторонами (встановлена форма договору наведена у додатку 1). Договір про проходження практики готується у двох примірниках: один – Університету, другий – базі практики та реєструється керівником практик Університету. Примірник договору

Університету зберігається у керівника практик Університету, копія договору зберігається на відповідній кафедрі.

Договір з базою практики на проведення практики може не укладатися, за таких умов:

- бази практики передбачаються у цільовому договорі з підприємствами, організаціями, установами, за яким здійснюється підготовка здобувача вищої освіти;

- практика проводиться в структурних підрозділах Університету;

- керівник підприємства, організації, установи надсилає керівництву університету клопотання про індивідуальне проходження практики здобувачем вищої освіти;

- здобувач вищої освіти уклав угоду з підприємствами, установами і організаціями на його працевлаштування за обраним фахом.

У цих випадках за погодженням гаранта освітньої програми, завідувача відповідної кафедри, керівника практик Університету формується наказ, базами практики в якому визначаються відповідні підприємства, організації, установи, структурні підрозділи Університету.

1.4. Підприємства, організації, установи, які є базовими, повинні відповідати таким вимогам: наявність структур, що відповідають освітнім програмам, за якими здійснюється підготовка фахівців; наявність кваліфікованих керівників практик здобувачів вищої освіти; можливість надання здобувачам вищої освіти права користування бібліотекою, лабораторіями, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.

1.5. Гаранти освітніх програм, завідувачі відповідних кафедр у співпраці із роботодавцями, здобувачами вищої освіти та випускниками Університету визначають доцільність того чи іншого виду практики, наступність видів практичної підготовки, бази практик; формулюють цілі і завдання практичної підготовки, визначають її зміст; беруть участь у перегляді та оновленні робочої програми практики, оцінюванні результатів практичної підготовки тощо.

1.6. Практична підготовка здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами забезпечується доступними формами та технологіями, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені їх станом здоров'я відповідно до освітньої програми. Умови проходження практики здобувачами вищої освіти з особливими освітніми потребами визначаються відповідною кафедрою індивідуально для кожного здобувача з урахуванням його стану здоров'я за погодженням гаранта освітньої програми, керівника практик Університету та зазначаються у наказі ректора про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти.

1.7. Норми часу для керівників практик від кафедр визначаються Положенням про планування та облік основних видів роботи науково-педагогічних працівників Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

II. Зміст і види практик

2.1. Перелік та послідовність усіх видів практики для кожної освітньої програми, їх форми, тривалість і терміни проведення визначаються в навчальних планах. Зміст практик визначається гарантом освітньої програми разом з випусковою кафедрою (відповідними кафедрами) із залученням стейкхолдерів, здобувачів вищої освіти відповідно до освітньої програми з урахуванням вимог освітніх стандартів (за наявності).

Робоча програма практики є основним навчально-методичним документом, який регламентує мету практики; перелік програмних компетентностей, які набуваються під час практики; заплановані програмні результати навчання; бази проходження практики; зміст практики; індивідуальні завдання, екскурсії під час практики (за наявності); форми і методи контролю; вимоги щодо оформлення звітної документації про проходження практики; критерії оцінювання; підведення підсумків; перелік навчально-методичної літератури.

Робоча програма практики розглядається на засіданні відповідної кафедри (міжкафедральному засіданні), погоджується з гарантом освітньої програми і

затверджується завідувачем кафедри (при міжкафедральному засіданні - завідувачами кафедр). Форма робочої програми практики наведена в додатку 2.

Процедура та терміни розробки, перегляду та оновлення робочої програми практики відбувається відповідно до Положення про освітню програму здобувачів вищої освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Відповідальність за розробку та затвердження робочої програми практики покладається на завідувачів відповідних кафедр та керівників практики від кафедри (кафедр).

Робочі програми практик зберігаються на відповідних кафедрах Університету.

2.3. Видами практик в Університеті залежно від конкретної освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти є:

- навчальна (педагогічна, з фаху);
- виробнича (педагогічна, викладацька, з фаху).

Навчальні практики проводяться з відривом або без відриву від теоретичного навчання та мають на меті – ознайомити здобувачів вищої освіти зі специфікою майбутньої професії, сформувати первинні професійні уміння, навички, компетентності із дисциплін загальної та фахової підготовки.

Виробничі практики проводяться з відривом від теоретичного навчання та мають на меті закріплення, поглиблення та вдосконалення теоретичних знань та практичних умінь, отриманих здобувачами вищої освіти в процесі фахової підготовки, ознайомлення безпосередньо в установі, організації, на підприємстві з виробничим процесом, оволодіння професійним досвідом, формування готовності до самостійної трудової діяльності.

Відповідно до освітньої програми практика може бути окремим компонентом або входити до складу інтегрованого освітнього компоненту (дисципліни).

III. Організація та керівництво практикою

3.1. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює перший проректор Університету.

3.1.1. Відповідальними за загальну організацію, проведення і підведення підсумків практики на факультетах/в інституті/заочному відділі/відділі аспірантури та докторантури є декани факультетів/ директор інституту/керівник практик Університету/проректор із заочної форми навчання/завідувач відділом аспірантури та докторантури.

3.1.2. Безпосереднє керівництво і виконання програми практики здобувачами вищої освіти забезпечують відповідні кафедри разом із гарантами освітніх програм та керівниками від баз практики.

До безпосереднього керівництва виробничою практикою залучаються досвідчені науково-педагогічні працівники Університету та кваліфіковані спеціалісти бази практики.

3.1.3. Безпосереднім керівником практики здобувача третього (наукового) рівня вищої освіти є його науковий керівник.

Організація, проведення та керівництво практичною підготовкою здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем доктора філософії здійснюється відповідно до Положення про виробничу (педагогічну) практику здобувачів третього рівня вищої освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького.

3.2. Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики, є:

- 1) розробка робочих програм практик здобувачів вищої освіти, навчально-методичних матеріалів та форм звітної документації з практики, складання тематики індивідуальних завдань на період проведення практики;
- 2) визначення баз практик;
- 3) укладання договорів на проведення практик між Університетом та базами практик;
- 4) розподіл здобувачів вищої освіти за базами практик;

- 5) призначення керівників практики від кафедр;
- 6) направлення здобувачів вищої освіти на бази практик;
- 7) моніторинг якості проходження практики здобувачами вищої освіти;
- 8) підготовка форм звітної документації за результатами проходження практики;
- 9) оцінювання результатів проходження практики.

Наказом ректора про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти визначається:

- 1) термін проведення та база практики;
- 2) склад академічних груп здобувачів вищої освіти; керівники практик від кафедри;
- 3) посадові особи, на яких покладено загальну організацію практики та контроль за її проведенням.

3.3. Розподіл функцій при організації практики.

3.3.1. Керівник практик Університету, директорат інституту/деканат факультету/заочний відділ:

- 1) формують і надають на підписання ректору пакет документів для організації практики (договори, проект наказу, графік практик, направлення на проходження практики (додаток 3) тощо);
- 2) здійснюють контроль за розробкою кафедрами робочих програм практик;
- 3) забезпечують проведення всіх організаційних заходів перед відбуттям здобувачів вищої освіти на практику: інструктажі з охорони праці і техніки безпеки, про профілактичний медичний огляд, якщо це прописано в договорі з базою практики; надання здобувачам вищої освіти направлення на практику;
- 4) ведуть журнали реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці, які зберігаються у керівника практик в Університеті (виробничі практики), в директораті/деканаті/кафедрах (навчальні практики);

5) здійснюють розподіл здобувачів вищої освіти на практику з урахуванням клопотань із місць практики, замовлень на підготовку фахівців, їх майбутнього місця роботи після закінчення навчання;

б) здійснюють контроль за проведенням практики, вибірково перевірку проходження практики здобувачами вищої освіти безпосередньо на базах практики; аналізують і узагальнюють її результати та надають свої пропозиції щодо вдосконалення практичної підготовки гаранту освітньої програми.

3.3.2. Гаранти освітніх програм спеціальностей, завідувачі відповідних кафедр:

1) формують разом з керівником практик в Університеті реєстр підприємств, установ, організацій, які є потенційними базами практик за освітніми програмами;

2) беруть участь в укладанні договорів про проведення практики здобувачів вищої освіти між Університетом та базами практик;

3) за два місяці до початку практики ознайомлюють бази практики з робочою програмою практики та узгоджують з ними умови ефективного виконання всіх завдань практики;

4) здійснюють контроль за якістю навчально-методичного забезпечення практики на кафедрі;

5) призначають керівниками практик найбільш досвідчених науково-педагогічних працівників кафедри;

б) контролюють якість проведення практики та оцінювання її результатів;

7) призначають науково-педагогічних працівників для оцінювання результатів проходження практики здобувачів вищої освіти;

8) заслуховують на засіданнях кафедри звіт керівників практик про результати проходження практики здобувачами вищої освіти.

3.3.3. Керівники практик від кафедр:

1) розробляють робочу програму практики, навчально-методичні матеріали та форми звітної документації для здобувачів вищої освіти та виносять їх до затвердження на засідання кафедри (міжкафедральне засідання);

2) ознайомлюють здобувачів вищої освіти з порядком проходження практики, програмою практики, її завданнями, формами звітності та забезпечують відповідно до затверджених кафедрою вимог звітною документацією;

3) безпосередньо здійснюють контроль за виконанням програми практики здобувачами вищої освіти;

4) надають методичну допомогу здобувачам вищої освіти щодо виконання програми практики та обробки і використання зібраного матеріалу для оформлення звітної документації з практики;

5) оцінюють результати практики на підставі затверджених кафедрою критеріїв оцінювання;

б) звітують на засіданнях кафедри про результати проходження здобувачами вищої освіти практики.

3.3.4. Керівники баз практики (підприємств, установ, організацій), що здійснюють загальне керівництво практикою відповідно до договору або клопотання:

1) приймають здобувачів вищої освіти на практику згідно з графіком освітнього процесу;

2) призначають наказом керівника бази практики кваліфікованих спеціалістів для керівництва практикою та визначають кожному здобувачу вищої освіти конкретне робоче місце;

3) створюють необхідні умови для виконання здобувачами вищої освіти програми практики, не допускають їх використання на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності;

4) забезпечують здобувачам вищої освіти умови безпечної праці на конкретному робочому місці. Проводять обов'язкові інструктажі з охорони праці: вступний та первинний на робочому місці; у разі потреби навчають здобувачів вищої освіти безпечних методів праці;

5) надають здобувачам вищої освіти можливість користуватися матеріально-технічними засобами та інформаційними ресурсами, необхідними для виконання програми практики;

б) забезпечують облік виходу на практику здобувачів вищої освіти. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляють Університет;

7) після закінчення практики надають письмову характеристику на кожного здобувача вищої освіти, в котрій відображають строки проходження практики, повноту та якість виконання програми практики, вміння застосовувати набуті у процесі фахової підготовки теоретичні знання в практичній діяльності, ступінь набуття професійного досвіду під час практики та рівень сформованої готовності до самостійної трудової діяльності (характеристики з баз практик зберігаються в директораті інституту/деканатах факультетів/заочному відділі впродовж усього терміну навчання здобувача вищої освіти та додаються до його особової справи).

3.3.5. Здобувачі вищої освіти, що проходять практику:

1) одержують від керівника практики Університету направлення на проходження практики (виробничої та навчальної на підприємствах, в установах та організаціях);

2) до початку практики проходять профілактичний медичний огляд, якщо це прописано в договорі з базою практики; проходять інструктажі з охорони праці і техніки безпеки, про порядок проходження практики у керівника практик Університету (виробнича практика)/ директораті/деканаті/на кафедрі (навчальна практика);

3) підтверджують проходження інструктажу з охорони праці і техніки безпеки підписом у журналі реєстрація інструктажів з питань охорони праці на робочому місці: з навчальної практики – в директораті інституту/деканатах факультетів/кафедрах; з виробничої практики – у керівника практик Університету (здобувачі денної форми навчання), на базі практики (здобувачі заочної форми навчання);

4) одержують від керівника практики від кафедри методичні матеріали (методичні вказівки, затверджену кафедрою звітну документацію тощо) та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів, ознайомлюються з порядком проходження практики, робочою програмою практики та її завданнями;

- 5) своєчасно прибувають на базу практики;
- 6) у повному обсязі виконують усі завдання, передбачені робочою програмою практики, а також вказівки керівників практик від кафедри та від бази практики;
- 7) дотримуються правил охорони праці, техніки безпеки;
- 8) відповідно до вимог робочої програми практики своєчасно готують звітну документацію й звітуються про проходження практики.

3.6. Здобувачі, що уклали угоду з підприємствами, установами і організаціями на їх працевлаштування за обраним фахом або надали клопотання керівника підприємства, організації, установи про індивідуальне проходження практики здобувачем вищої освіти, можуть проходити виробничу практику на цих підприємствах, в установах і організаціях. У цьому випадку здобувач:

- погоджує базу практики з гарантом освітньої програми, завідувачем відповідної кафедри, які дають згоду на проходження практики на таких базах лише за умови, якщо вони відповідають встановленим вимогам для проходження певних видів практик;

- звертається до директорату інституту/деканату факультету за дозволом з відповідною заявою, до якої додається клопотання керівника бази практики керівництву Університету про індивідуальне проходження практики здобувачем вищої освіти. Здобувачі заочної форми навчання, які працюють за фахом, надають до заочного відділу довідку або копію трудової книжки з місця роботи (клопотання, довідки від керівників баз практик зберігаються в директораті інституту/деканатах факультетів/заочному відділі до кінця проходження практики здобувачем вищої освіти);

- після проходження практики здобувачі надають керівнику практики від кафедри характеристику з місця проходження практики та звітну документацію, затверджену кафедрою відповідно до робочої програми практики та звітуються у визначений термін.

3.7. Тривалість робочого часу здобувачів вищої освіти під час проходження практики на тиждень складає, як правило, 30 годин (6 годин на добу).

IV. Практика за кордоном

4.1. Практика здобувачів вищої освіти за кордоном, як одна з форм проведення практичної підготовки, здійснюється на сучасних підприємствах і в профільних організаціях країн світу.

4.2. Метою закордонної практики є сприяння інтеграції національної освіти до світового освітнього простору на основі закріплення теоретичних знань здобувачів вищої освіти та вивчення практичного досвіду з фахової підготовки; оволодіння передовими методиками й технологіями.

4.3. Закордонні практики входять до каталогу вибіркового освітніх компонентів. Обирання здобувачами закордонної практики та формування груп здобувачів вищої освіти для її проходження здійснюється у загальні строки згідно з Положенням про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

4.4. Право участі здобувача у закордонній практиці може бути реалізоване за таким алгоритмом: здобувач обирає закордонну практику з каталогу вибіркового освітніх компонентів та проходить співбесіду із представниками баз практик, із якими Університетом встановлено партнерські стосунки у формі договорів (трьохсторонні договори між Університетом, організатором практики/стажування або його офіційним представником в Україні та здобувачем вищої освіти; контракти, договори про співпрацю щодо організації та проведення практики), у яких визначені умови і терміни проходження практики, обов'язки та відповідальність сторін.

4.5. Відбір здобувачів вищої освіти на практику проводиться офіційними представниками організатора практики в Україні, у межах визначеної кількості осіб з урахуванням їх фахової підготовки. До участі у конкурсному відборі на міжнародні програми стажування та практик допускаються здобувачі вищої освіти за освітніми ступенями бакалавра та магістра, які мають закордонний паспорт; володіють іноземною мовою (при низькому рівні надається термін удосконалення знань на спеціалізованих курсах).

4.6. Загальну організацію практики за кордоном та контроль за її проведенням в Університеті здійснює гарант освітньої програми, начальник відділу міжнародних зв'язків спільно з керівником практик Університету.

4.7. Навчально-методичне керівництво практикою здійснюють відповідні кафедри Університету.

4.8. Здобувачі вищої освіти Університету зобов'язані:

- до початку закордонної практики одержати від керівника практики від кафедри завдання, консультації щодо оформлення всіх необхідних звітних документів з практики;

- своєчасно прибути на базу практики;

- вивчити та суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії, встановлених країною, яка приймає на практику;

- нести відповідальність за невиконану роботу;

- після закінчення практики у визначені терміни надати звітну документацію та відзвітувати на профільній кафедрі про проходження практики.

4.9. В окремих випадках здобувачам вищої освіти, які відповідають вимогам для проходження міжнародних програм стажування та практик, наказом ректора дозволяється оформлення індивідуального графіку освітнього процесу або дострокове складання заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підведення підсумків практики

5.1. Після закінчення терміну практичної підготовки здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики. Звітна документація оформлюється, оцінювання результатів проходження практики здійснюється відповідно до вимог, критеріїв, встановлених відповідною кафедрою та зазначених у робочій програмі практики (уніфіковані критерії оцінювання виробничої (педагогічної) практики здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями бакалавра і магістра, які проходять практичну підготовку за програмою практики в закладах середньої освіти, наведені у додатку 4).

5.2. Контрольні заходи з навчальної або виробничої практики у здобувачів вищої освіти відбуваються на базах практики в останні дні її проходження або в Університеті упродовж 10 днів після її завершення.

5.3. Навчальна практика, яка входить до складу інтегрованого освітнього компоненту (дисципліни), оцінюються за 100-бальною шкалою, а рейтинг здобувача вищої освіти з освітнього компоненту визначається як середнє арифметичне.

Оцінювання результатів проходження навчальної практики за визначеними кафедрою (кафедрами) вимогами здійснюється керівником практики від кафедри. Оцінка за навчальну практику (залік), як за окремий освітній компонент, фіксується у відомості обліку успішності та в заліковій книжці; як частина інтегрованого освітнього компоненту (модуль) – у журналі обліку роботи академічної групи за підписом керівника практики від кафедри.

5.4. Виробнича практика, яка виступає окремим освітнім компонентом освітньої програми, оцінюється за 100-бальною шкалою. Формою контролю практики є диференційований залік. Оцінювання результатів проходження виробничої практики здійснюється комісією, як правило, з трьох осіб, склад якої призначається завідувачем відповідної кафедри (кафедр) на засіданні кафедри (міжкафедральному засіданні) із зазначенням у протоколі засідання кафедри (міжкафедрального засідання). До складу комісії входять керівник практики від кафедри та члени відповідної кафедри (кафедр), а також можуть долучатися керівник практик Університету і керівник практики від бази практики. Оцінка за виробничу практику (диференційований залік) вноситься до відомості обліку успішності та залікової книжки за підписами членів комісії.

5.5. Оцінка за практику враховується при призначенні рейтингової позиції здобувача.

5.6. У разі наявності поважних причин термін проходження здобувачем практики може бути змінено. Здобувач направляється на практику повторно, у вільний від навчання час, за індивідуальним графіком. Дозвіл на проходження практики надає ректор своїм наказом на підставі службової директора

інституту/декана факультету за погодженням із керівником практик Університету і гарантом освітньої програми. У випадках грубого порушення термінів проходження практики та невиконання програми практики, здобувач вищої освіти відраховується з Університету, як такий, що не виконав індивідуальний навчальний план. Здобувач вищої освіти, який у визначені терміни пройшов практику, але без поважних причин своєчасно не з'явився на контрольний захід, або на контрольному заході отримав незадовільну оцінку, вважається таким, що має академічну заборгованість, і перескладає її у визначений графіком ліквідації академічної заборгованості час. Здобувач вищої освіти, який повторно отримав незадовільну оцінку з практики, відраховується з Університету.

5.7. Процедура оскарження здобувачами вищої освіти результатів контрольних заходів проходження практики (незгода здобувача з результатами оцінювання проходження практики, недотримання, на його думку, процедур проведення захисту практики тощо) викладено у пункті 9.5.4.12. Положення про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького.

5.8. Звітна документація здобувачів вищої освіти про проходження практики зберігаються на кафедрах упродовж одного року.

5.9. Підсумки кожної практики обговорюються на засіданнях кафедри, загальні підсумки на засіданні вчених рад інституту/факультетів й Університету.

5.10. Звіти керівників практик від кафедри про проходження виробничої (навчальної) практики здобувачами вищої освіти зберігаються на кафедрах упродовж 5 років.

VI. Прикінцеві положення

6.1. Це Положення набуває чинності після його ухвалення Вченою радою Університету і затвердження наказом ректора.

6.2. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться за рішенням Вченої ради Університету й наказом ректора.

6.3. Фінансування практики здобувачів вищої освіти може відбуватися за рахунок видатків державного або місцевих бюджетів, за рахунок коштів підприємств (організацій, установ), закладів усіх форм власності, закордонних замовників-спеціалістів, за рахунок коштів фізичних осіб, інших додаткових джерел фінансування, не заборонених законодавством.

6.4. Оплата відряджень керівникам практики здобувачів вищої освіти здійснюється згідно з чинним законодавством.

6.5. Визнати таким, що втратило чинність Положення № 362 про практичну підготовку здобувачів вищої освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (затвердженого наказом № 05/01-05 від 21.02.2020 р.).

Виконавець

Т.В. Копилова

Провідний юрисконсульт

О.А. Коноплянко

Додаток 1

до Положення про практичну підготовку
здобувачів вищої освіти у
Мелітопольському державному
педагогічному університеті
імені Богдана Хмельницького

ДОГОВІР

**про проведення виробничої (навчальної) практики здобувачів вищої освіти
Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького**

м. Мелітополь

« ____ » _____ 202 р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони **Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького** (далі – **Університет**), в особі ректора Солоненка Анатолія Миколайовича, що діє на підставі Статуту, і, з другої сторони, _____, (далі – **база практики**), в особі _____, що діє на підставі _____ (назва документа) підприємства (надалі – **Сторони**), уклали між собою цей договір про наступне: провести практику здобувачів вищої освіти _____ інституту/факультету спеціальності: _____ на базі _____.

1. База практики зобов'язується:

1.1. Прийняти здобувачів вищої освіти на практику згідно з календарним планом (відповідно до графіку освітнього процесу в **Університеті**):

№ з/п	Назва освітньої програми	Курс та рівень підготовки	Вид практики	Кількість здобувачів вищої освіти	Строки практики	
					початок	кінець
1.						

1.2. Забезпечити призначення наказом керівника бази практики кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою. Визначити кожному здобувачу вищої освіти конкретне робоче місце.

1.3. Забезпечити створення на базі практики необхідних умови для виконання здобувачами вищої освіти програми практики, не допускати їх використання на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності.

1.4. Забезпечити здобувачам вищої освіти безпечні умови праці на конкретному робочому місці. Допускати здобувачів вищої освіти до практики після проведення інструктажу з охорони праці (вступний та первинний на робочому місці), інструктажу з цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях.

1.5. Надати здобувачам вищої освіти можливість користуватися матеріально-технічними засобами та інформаційними ресурсами, необхідними для виконання програми практики.

1.6. Забезпечити облік виходу на практику здобувачів вищої освіти. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення негайно повідомляти керівникам

практики від кафедр **Університету**.

1.7. Повідомляти Університет про нещасні випадки, що сталися зі здобувачами вищої освіти під час проходження практики.

1.8. Після закінчення практики надати письмову характеристику на кожного здобувача вищої освіти, в котрій відобразити строки проходження практики, повноту та якість виконання програми практики, вміння застосовувати набуті у процесі фахової підготовки теоретичні знання в практичній діяльності, ступень набуття професійного досвіду під час практики та рівень сформованої готовності до самостійної трудової діяльності.

1.9. Виконувати інші обов'язки, передбачені нормативно-правовими актами з питань організації та проведення практик.

1.10. Додаткові умови: ...

2. Університет зобов'язується:

2.1. Забезпечити організацію, навчально-методичний супровід та контроль проходження практик здобувачами вищої освіти відповідно до нормативно-правових актів **Університету**.

2.2. За два місяці до початку практики надати базі практики для погодження програму практики, а не пізніше ніж за тиждень – список здобувачів вищої освіти, які направляються на практику.

2.3. Призначити керівниками практики від кафедр Університету кваліфікованих науково-педагогічних працівників.

2.4. Забезпечити своєчасне прибуття здобувачів вищої освіти на базу практики та виконання ними завдань, передбачених програмою практики.

2.5. Перед початком практики:

2.5.1. Забезпечити проведення всіх організаційних заходів, перелік яких встановлює **Університет**.

2.5.2. Зобов'язати керівників практик від кафедр та здобувачів вищої освіти **Університету** додержуватися вимог Законів України «Про захист персональних даних», «Про доступ до публічної інформації» щодо збереження персональних даних працівників бази практики і ст. 307 Цивільного кодексу України щодо захисту інтересів вищевказаних осіб при проведенні фото-, кіно- та відеозйомок; норм Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», який регулює суспільні відносини в Україні; дотримуватися трудової дисципліни і Правил внутрішнього розпорядку бази практики.

2.6. Брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, що сталися зі здобувачами вищої освіти Університету під час проходження практики.

3. Відповідальність сторін за невиконання договору:

3.1. Сторони Договору несуть відповідальність за організацію, якість і результати практик здобувачів вищої освіти.

3.2. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики відповідно до чинного законодавства України.

3.3. Усі суперечки, що виникають між сторонами за цим договором, вирішуються в установленому порядку.

3.3. Цей договір набуває чинності після його підписання сторонами і діє протягом одного року. Якщо до закінчення строку дії Договору жодна із сторін не повідомила про відмову від його продовження, Договір вважається пролонгованим на той самий строк, на тих самих умовах. *(або діє протягом терміну проведення практики згідно з календарним планом (відповідно до графіку освітнього процесу в Університеті), або інші варіанти строків дії договору (за необхідності)).*

3.4. Цей договір складено у двох примірниках, які мають однакову юридичну силу: перший – **назва бази практики**, другий - **Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького**.

3.5. Цей договір не заперечує внесення до нього змін та доповнень на основі взаємної письмової згоди Сторін.

Юридичні адреси сторін:**Університет**

Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького
72312, Запорізька область м. Мелітополь
вул. Гетьманська, 20

База практики

Ректор

_____ А.М.Солоненко
“ _____ ” _____ 202__ року

_____ 202_ року
“ _____ ” _____

Додаток 2
до Положення про практичну підготовку
здобувачів вищої освіти у
Мелітопольському державному
педагогічному університеті
імені Богдана Хмельницького

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Інститут/факультет

Кафедра (кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО НА
ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ
(МІЖКАФЕДРАЛЬНОМУ ЗАСІДАННІ)
Завідувач кафедри

_____/_____
(протокол № _____ від _____ 20_ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

(повна назва навчальної/виробничої практики)

для здобувачів вищої освіти

Рівень вищої освіти _____
(перший (бакалаврський) або другий (магістерський) або третій (освітньо-науковий))

Галузь знань _____
(шифр і назва галузі)

Спеціальність _____
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма _____

Мелітополь, 20...

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

(підпис)

_____ ПБ

Робоча програма навчальної/виробничої практики «_____»
складена відповідно до освітньої програми підготовки

1. Мета практики:

2. Перелік програмних компетентностей, які набуваються під час практики:

3. Заплановані програмні результати навчання:

4. Бази проходження практики

Таблиця 1

№	Назва бази практики	№ договору та дата його укладання	Дата закінчення терміну дії договору

5. Зміст практики

5.1. Опис навчальної/виробничої практики

Таблиця 2

Найменування показників	Ступінь вищої освіти, галузь знань, спеціальність, освітня програма	Характеристика практики
Кредитів: 1 Загальна кількість годин – Тижневих годин:	Рівень вищої освіти - ... Галузь знань –... Спеціальність - Освітня програма- ...	Назва практики: Семестр: ____ Термін проходження практики: Вид контролю:

5.2. Програма навчальної/виробничої практики.

Розміщується інформаційний обсяг практичної підготовки за схемою:

Вступ (за наявності)

БЛОК I. Назва.....

ТЕМА1. Назва

Короткий виклад питань, які передбачається висвітлити у даній темі.

ТЕМА 2. Назва

БЛОК II. Назва

ТЕМА 3. Назва.

Як приклад:**5.2. Навчальна практика (мовна) І курс**

Мовна практика включає навчальну інформацію про аспекти мови (фонетика, лексика, граматики), яка складає основу формування і розвиток умінь і навичок, пов'язаних з опануванням чотирма видами мовленнєвої діяльності – читанням, аудіюванням, говорінням і письмом – зумовленими конкретною ситуацією спілкування.

Блок 1. Іноземна мова як засіб спілкування.

Зміст навчання іноземної мови як засобу спілкування засновано на необхідності навчання спілкування: офіційного, ділового, професійно спрямованого і неофіційно ділового, повсякденного.

Тема 1. Особистість людини – читання текстів про людей різного віку, національностей та способу життя. Обговорення змісту текстів у формі дискусій та бесіди. Складання власних монологів за темою. Виконання мовних вправ. Тренувальні вправи на закріплення лексичного матеріалу. Мовленнєві вправи включають складання діалогів, полілогів метою яких є вдосконалення мовленнєвих навичок та вмінь студентів розповідати про себе та отримувати інформацію про інших людей. Темі рольових ігор: «Знайомство у різних ситуаціях (на роботі, на вулиці, на вечірці)»; «Сімейний прийом»; «Візит родичів»; «Сімейна подорож».

Тема 2. Професії – читання та обговорення текстів про різноманітні професії та заняття. Дискусія на тему «Жіночі та чоловічі професії». Складання власних монологів за темою «Myfutureprofession». Опрацювання та складання власного тематичного словнику. Тренувальні вправи на закріплення лексичного матеріалу. Мовленнєві вправи включають складання діалогів, полілогів участь у рольових іграх: «Типові професії регіонів нашої країни»; «Пошук роботи»; «Прийом на роботу»; «Умови праці сучасних громадян».

Тема 3. Будинки та умови проживання – читання та обговорення текстів про стиль та умови життя сучасних українців, англійців та американців. Обговорення змісту текстів у формі дискусій та бесіди. Складання власних монологів за темою. Виконання мовних вправ. Опрацювання та складання власного тематичного словнику (види будов, зовнішнє та внутрішнє оснащення будівель). Тренувальні вправи на закріплення лексичного матеріалу: опис будинку своєї мрії, порівняльна характеристика житлових умов українців, англійців та інших народів; домашні обов'язки членів родини.

Тема 4. Подорожі – читання та обговорення текстів про види транспорту та подорожі. Обговорення змісту текстів у формі дискусій та бесіди. Складання власних монологів за темою: «Улюблений вид транспорту», «Країна, яку я мрію відвідати». Виконання мовних вправ. Опрацювання та складання власного тематичного словнику. Тренувальні вправи на закріплення лексичного матеріалу. Темі рольових ігор: «Сімейний відпочинок», «У туристичному агентстві», «Пригоди у іншій країні».

Тема 5. Національні кухні України та Британії – читання та обговорення текстів про кулінарні вподобання українців та англійців, про здорове харчування та особливості харчування у інших країнах. Складання власних монологів за темою «Моя улюблена страва», «Як я вчився готувати», «Що таке здорове харчування?». Опрацювання та складання власного тематичного словнику. Вивчення віршів та пісень. Тренувальні вправи на закріплення лексичного матеріалу. Мовленнєві вправи включають складання діалогів, полілогів участь у рольових іграх: «У ресторані», «Святкова вечера», «Бесіда з дієтологом».

Тема 6. Погода. Клімат. Флора та Фауна – читання та обговорення текстів за даною темою. Обговорення змісту текстів у формі дискусій та бесіди. Складання власних монологів за темою: «Моя улюблена пора року», «Клімат України», «Клімат Великобританії», «Погода нашого регіону». Вивчення та аналіз прислів'їв, приказок та народних прикмет про погоду.

Опрацювання та складення власного тематичного словнику. Тренувальні вправи на закріплення лексичного матеріалу. Вивчення рисівок та пісень за темою.

Тема 7. Шопінг – читання та обговорення текстів за даною темою. Обговорення змісту текстів у формі дискусій та бесіди. Складання власних монологів за темою: «Види магазинів»; «Як я купую речі». Дискусія на тему: «Переваги та недоліки супермаркетів». Опрацювання та складення власного тематичного словнику. Тренувальні вправи на закріплення лексичного матеріалу. Мовленнєві вправи включають складання діалогів, полілогів участь у рольових іграх: «У продуктовому магазині», «В магазині стильного одягу», «Сім'я у супермаркеті».

Блок 2. Монологічне мовлення.

Тема 8. Зовнішній вигляд та мода – читання та обговорення текстів за даною темою. Обговорення змісту текстів у формі дискусій та бесіди. Складання власних монологів за темою: «Мій стиль», «Сучасні модні тенденції», «Жіноча краса». Дискусія на тему: «Зовнішність людини, її поведінка та характер». Опрацювання та складення власного тематичного словнику. Тренувальні вправи на закріплення лексичного матеріалу. Мовленнєві вправи включають складання діалогів, полілогів участь у рольових іграх: «Конкурс краси», «У салоні краси». Опис зовнішності людей: родичів, друзів та відомих особистостей.

Тема 9. Свята – читання та обговорення текстів за даною темою. Обговорення змісту текстів у формі дискусій та бесіди. Опрацювання та складення власного тематичного словнику. Тренувальні вправи на закріплення лексичного матеріалу. Мовленнєві вправи включають складання діалогів, полілогів участь у рольових іграх: «Планування сімейної подорожі», «Уікенд за містом», «На карнавалі в Бразилії». Вивчення віршів та пісень.

Тема 10. Спорт – читання та обговорення текстів за даною темою. Обговорення змісту текстів у формі дискусій та бесіди. Складання власних монологів за темою: «Спорт вжитті сучасної молоді», «Видатні спортсмени України та світу», «Мій улюблений вид спорту». Дискусія на тему: «Що таке здоровий спосіб життя?» Опрацювання та складення власного тематичного словнику. Тренувальні вправи на закріплення лексичного матеріалу. Мовленнєві вправи включають складання діалогів, полілогів участь у рольових іграх: «Репортаж з олімпійських ігор», «На уроці фізичного виховання», «Інтерв'ю з відомим спортсменом».

5.3. Індивідуальні завдання, екскурсії під час практики (за наявності)

Таблиця 3

№ з/п	Індивідуальне завдання, тема екскурсії

6. Форми і методи контролю (конкретизувати).

7. Вимоги щодо оформлення звітної документації про проходження практики.

8. Критерії оцінювання.

9. Підведення підсумків (звітні конференції, круглі столи тощо).

10. Перелік навчально-методичної літератури

Додаток 3
до Положення про практичну підготовку
здобувачів вищої освіти у
Мелітопольському державному
педагогічному університеті
імені Богдана Хмельницького

Директору ЗОШ № _____

НАПРАВЛЕННЯ НА ПРАКТИКУ

Відповідно до наказу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького від “___” ___ 202__ р. № _____ та на підставі договору з управлінням освіти Мелітопольської міської ради Запорізької області про проведення практик від “___” ___ 20__ р. № _____ (або на підставі договорів з іншими базами практик) направляємо до Вашого закладу освіти (або підприємства, установи, організації) для проходження виробничої (навчальної) практики здобувачів вищої освіти _____ курсу _____ групи _____ освітньої програми _____

_____ інституту/факультету
у кількості _____ чоловік.

Термін практики: з “___” _____ 20__ р. по “___” _____ 20__ р.

Керівник практики від кафедри: _____

Список здобувачів вищої освіти:

1.

Перший проректор МДПУ
імені Богдана Хмельницького

І.А.Мальцева

Виконавець
Копилова Т.В.

Додаток 4
до Положення про практичну підготовку
здобувачів вищої освіти у
Мелітопольському державному
педагогічному університеті
імені Богдана Хмельницького

**Критерії оцінювання виробничої практики (педагогічної)
здобувачів вищої освіти IV курсів за освітнім ступенем бакалавра та I курсів – за
освітнім ступенем магістра**

Розроблена система оцінювання виробничої практики (педагогічної) здобувачів вищої освіти Університету враховує багатоплановість завдань виробничої практики, має профорієнтаційну спрямованість, а також дає можливість об'єктивно оцінити різні види діяльності здобувачів вищої освіти під час проходження практики згідно запропонованої шкали балів.

Максимальна кількість балів, що може отримати здобувач вищої освіти за виробничу (педагогічну) практику – 100 балів. Розподіл балів за видами діяльності представлено у таблицях.

**Критерії оцінювання видів діяльності здобувачів вищої освіти
на виробничій практиці (педагогічній) (кафедра педагогіки і педагогічної
майстерності)**

№	Види діяльності	Кількість балів
1.	Складання індивідуального плану навчальної, методичної та виховної роботи на період практики (див. щоденник з практики): <ul style="list-style-type: none"> - змістовність планування; - охоплення всіх напрямів роботи (навчальної, методичної та виховної); - елементи творчості. 	6 балів: 2 бали 3 бали 1 бал
2.	Надання відомостей про школу, аналіз особливостей шкільної документації, специфіки плану роботи класного керівника, особливостей виховного процесу в класі: <ul style="list-style-type: none"> - відомості про школу; - аналіз шкільної документації; - аналіз плану роботи класного керівника; - розкриття особливостей виховного процесу в класі. 	4 бали: 1 бал 1 бал 1 бал 1 бал
3.	Організація та проведення залікового виховного заходу (національно-патріотичного, морального, естетичного, екологічного, правового та трудового спрямування, з фізичного виховання тощо) з оформленням плану-конспекту і наданням самоаналізу (див. щоденник з практики): <ul style="list-style-type: none"> - актуальність теми, виховний аспект мети та завдань; - відповідність віковим особливостям; - оформлення плану-конспекту з визначенням етапів; - якість проведення, відображена в оцінці вчителя, або при відвідуванні керівником практики від кафедри; - естетика оформлення, підготовка наочних 	8 балів: 2 бали 1 бал 2 бали 1 бал

	дидактичних матеріалів до виховного заходу (надання фото- та відеоматеріалів за можливістю).	2 бали
4.	Аналіз виховного заходу вчителя або колег-практикантів (за схемою, див. щоденник з практики); - відповідність віковим особливостям; - досягнення мети; - пропозиції, рекомендації.	4 бали: 1 бал 1 бал 2 бали
5.	Самостійний добір і використання методик психолого-педагогічної діагностики та написання характеристики на учня (IV курс за освітнім ступенем бакалавра); учнівського колективу (I курс за освітнім ступенем магістра) без зазначення персональних даних учнів: - самостійний добір і використання методик психолого-педагогічної діагностики (не більше 3); - оформлення психолого-педагогічної характеристики згідно плану (див. щоденник) з розгорнутим висвітленням та конкретизацією пунктів плану; - конкретизація висновків; - надання рекомендацій щодо подальшого педагогічного впливу.	8 балів по 1 балу за кожен 3 бали 1 бал 1 бал
	Загальна кількість балів	30 балів

Критерії оцінювання видів діяльності здобувачів вищої освіти з предмету на виробничій практиці (педагогічній) (випускові кафедри відповідної спеціальності)*

№	Види діяльності	Кількість балів
1.	Виконання здобувачем вищої освіти обов'язків практиканта та дотримання трудової дисципліни (на основі характеристики зі школи)	1 бал
2.	Складання календарно-тематичного плану з предмету	1 бал
3.	Плани-конспекти уроків: Розробка 6 планів-конспектів уроків за схемою: - уміння чітко визначити дидактичну мету уроку; - відповідність типу уроку його дидактичній меті; - застосування методів, прийомів та інноваційних технологій, відповідних меті уроку.	15 балів: 1 план-конспект – 2,5 бали; 1 бал; 0,5 балів; 1 бал.
4.	Ефективність проведення залікового уроку: за умови відвідування науково-педагогічним працівником-керівником практики від профільної кафедри або вчителем-предметником відповідної спеціальності закладу загальної середньої освіти для здобувачів вищої освіти, які проходять практику за межами м. Мелітополь (надання фото- та відеоматеріалу за можливістю): - реалізація мети уроку, розкриття теми уроку; - знання фактичного матеріалу з теми уроку, вільне володіння матеріалом;	9 балів: 1 бал; 1 бал;

	<ul style="list-style-type: none"> - мовленнєва грамотність; - логічна послідовність етапів уроку, завершеність кожного етапу; - раціональне використання часу на уроці; - вміння тримати увагу учнів, володіти класом; - контроль за знаннями та оцінювання відповідей учнів, мотивування оцінок; - доцільність використання наочності, ТЗН, інтерактивних засобів навчання; - вміння перебудуватися відносно навчальної ситуації, вміння створювати проблемно-пошукові ситуації в класі. 	<p>1 бал; 1 бал</p> <p>1 бал; 1 бал; 1 бал;</p> <p>1 бал;</p> <p>1 бал.</p>
5.	Аналіз відвіданого уроку інших здобувачів вищої освіти-практикантів або вчителя	1 бал
6.	Самоаналіз залікового уроку з рецензією та оцінкою вчителя	1 бал
7.	Виготовлення наочності: наочних матеріалів та необхідних ТЗН	2 бали
8.	Проведення здобувачами вищої освіти для учнів закладу освіти профільних профорієнтаційно-інформаційних (зі спеціальності/спеціальностей, освітніх програм) заходів з відповідною презентацією та анкетування випускників з метою визначення їх переваг щодо обрання майбутньої професії	5 балів
	Загальна кількість балів	35 балів

* Розподіл балів залежно від специфіки предмету може бути змінений, але загальна кількість балів повинна дорівнювати 35.